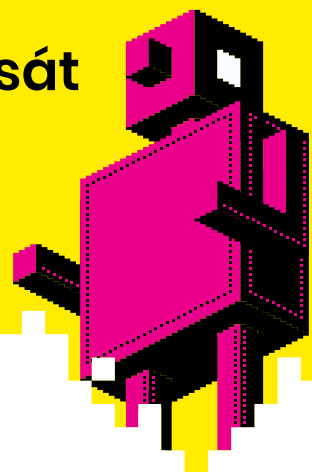

WÉBER ANIKÓ

HOGYAN TEREMTSÜNK SAJÁT FANTÁZIAVILÁGOT?

– Ötletek, gondolatok Wéber Anikó írótól | *fotó: Szöllősi Máttyás*

HONNAN MERÍTSÜNK INSPIRÁCIÓT?

Az életünkből.

Bár fantáziabirodalmat teremtünk, a saját életünk az igazán jó alap, amiből kiindulhatunk: a mi tapasztalataink, a minket és a körülöttünk élőket foglalkoztató kérdések és nehézségek, a saját világunk problémái.

Ha a történetünk középpontjában olyasmi áll, amit ismerünk, amit megtapasztaltunk vagy éreztünk már, akkor sokkal jobban, pontosabban, alaposabban meg tudjuk ragadni.

Számomra mindig az élményeim, emlékeim adják az ihletet. Így született meg például Az osztály vesztese című regényem az iskolában tapasztalt agresszióról, diákáldozatokról és diákbántalmazókról.

Emellett az inspiráció ott van mindenütt körülöttünk: a lakhelyünk legendáiban, a kedvenc filmjeinkben, zenéinkben, könyveinkben. Képzőművészeti alkotásokban. Beszélgetésekben. Az utcán. A plakátokon. Bármerre járunk, biztosan lesz valami, ami megragad minket. Én nagyon szeretek séták, kirándulások során ötletet gyűjteni. Az El fogsz tűnni című regényemet is így találtam ki, amikor ellátogattam a majki remeteségbe, és megismertem a hely különös legendáit.

HOGYAN KEZDJÜNK NEKI AZ ÍRÁSNAK?

Írjuk le bátran mindazt, ami először eszünkbe jutott! Most még nem kell szerkeszteni. Nem kell attól tartani, hogy rossz lehet, amit papírra vetünk. Hagyjuk, hogy szabadon csapong-

Jon a képzeletünk! Bármit leírhatunk! Később ebből kiválaszthatjuk azt a néhány gondolatot, mondatot, amit valóban használni szeretnénk az írás során.

KÉSZÍTSÜNK VÁZLATOKAT IS!

Írjuk le:

- *milyen az a világ, amit kitaláltunk (Hogyan épül fel? Hogyan működik? Milyen szabályai vannak?)*
- *kik és milyenek a szereplők*
- *milyenek a helyszínek*
- *mi mindent szeretnénk elmondani a történetünkkel*
- *kiket szeretnénk megszólítani a történetünkkel*
- *mire szeretnénk fókuszálni a történetben*

PRÓBÁLJUK KI A SZEREPJÁTÉKOT!

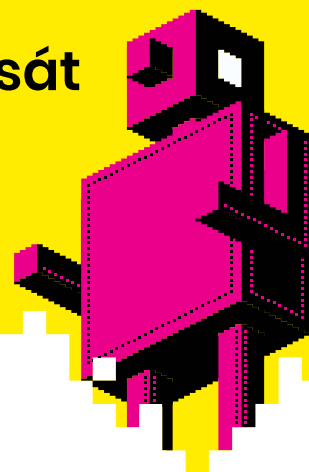
Előfordul, hogy elakadunk az írás során. Ilyenkor segíthet, ha beleképzeljük magunkat a szereplők helyzetébe. A bőrükbe bújunk, és megnézzük: mit látnak ők, mit gondolnak, mit éreznek, mitől félnek, miről álmodnak, hogyan beszélnek. Elképzelhetjük azt is, hogy besétálunk a saját történetünkbe. Mit látunk ott? Mi tetszik? Mi az, ami megijeszt? Kivel találkozunk? Akár a csapattársakkal, barátokkal el is játszhatjuk a történetünk egy-egy szituációját.

OLVASSUK EL NÉHÁNY NAP MÚLVA!

Ha elkészültünk az írással, tegyük félre néhány napra, majd olvassuk el újra friss szemmel! Ilyenkor könnyebben meglátjuk a hibákat.

MI A KÜLÖNBSÉG A KREATÍV ÍRÁS ÉS EGY HAGYOMÁNYOS FOGALMAZÁS KÖZÖTT?

A kreatív írásban az a jó, hogy sokkal szabadabb. Egy hagyományos iskolai fogalmazásnál általában nagyon sok szempontnak kell megfelelnünk. Sok szabályt kell betartanunk. A kreatív írás során többféle műfajban, témában kipróbálhatjuk magunkat. Szabadon szárnyalhat a fantáziánk! :)

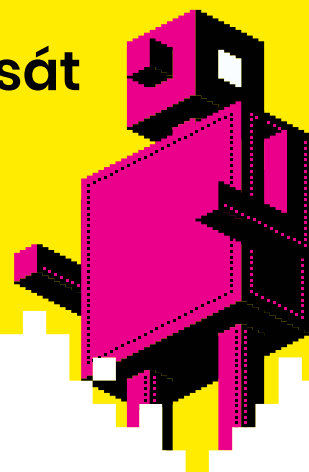
TASNÁDI ISTVÁN

fotó: Szöllősi Mátyás

Ha már kész a terv a fejünkben, keressünk hozzá kulcsszavakat. A kulcsszavak köré írjunk pár gondolatot, ami jobban kibontja az ötletet.

Utána érdemes egy vázlatot készítenünk arról, amit el akarunk mondani. Milyen alapgondolatból indulunk és hová jutunk el? Előfordul olyan, hogy megvan a jó alapgondolat, de aztán nem tart a dolog sehová, túl sok asszociáció kapcsolódik hozzá, túl szerteágazó lesz a gondolatsor és szép lassan szétesik. Ezért jó előre meghatározni: mi az eleje, mi a közepe, mi a vége. Nem kell attól tartani, hogy ez így túl iskolás lesz, mert ha ezt a szerkezetet meg fogod tudni tölteni tartalommal, a végén nem is fog látszódnai már a szerkezet (mint mikor ceruzával elkészíted egy festmény vázlatát).

A kreatív írásnál tömörebbnek és hatásosabbnak kell lenni, mint egy hagyományos fogalmazásnál. Lehetnek benne furcsa gondolati bakugrások, váratlan fordulatok, de ezek nem lehetnek öncélúak, és nem is lesznek azok, ha tudjuk, hova akarunk eljutni. Hatást akarunk kelteni és ehhez minden nyelvi eszközt bevetünk. De ezt a hatást hatásvadászattal nem lehet elérni, kerülni kell a szellemeskedést. Érezni kell az írásodon, hogy komolyan veszed és tényleg van a fejedben egy elképzelés, amit át akarsz adni.”

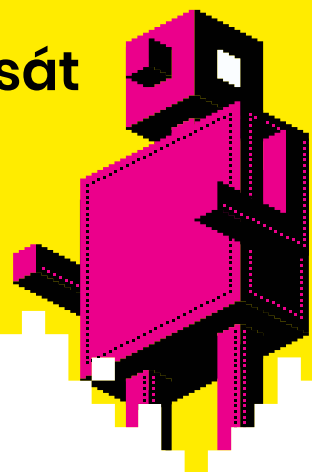

MOLNÁR T. ESZTER

9 TIPP KEZDŐ ÍRÓKNAK MOLNÁR T. ESZTERTŐL:

fotó: Szöllősi Mátyás

1. Írj úgy, mintha a legjobb barátodnak írnál: őszintén, túlzás nélkül.
2. Nem érdemes az első próbálkozásokat a kedvenc könyveidhez vagy mások írásaihoz hasonlítani. Tűzz ki magad elé egy saját célt, és igyekezz azt a lehető legjobban megvalósítani.
3. Ha számodra ismeretlen helyekről, korokról, élethelyzetekről szeretnél írni, ne sajnáld a kutatásra fordított időt és fáradságot. Sokkal könnyebben fog folyni a cselekmény, ha tudod, mi lehetséges és mi képtelenség az általad megteremtett képzelt valóságban.
4. Lásd el az olvasót részletekkel: láttasd a környezetet, a szereplőket, éreztess az időjárást, a szagokat, az érzelmeket.
5. Cselekményen, párbeszédiken keresztül mutasd be a szereplőket, ne hosszas leírásokkal.
6. Az olvasót akkor fogja érdekelni a történeted, ha téged is nagyon érdekel. Arról írd, amit igazán fontosnak tartasz!
7. Ha megakadsz, nyugodtan tarts szünetet, sétálj, gondolkozz, aludj egyet. Később vissza fogsz találni a szöveghez, de ha mégsem, az sem baj, majd a következőt be tudod fejezni.
8. Ha elkészültél egy írással, tedd félre, pihentesd, és néhány nap után olvasd újra. Ilyenkor jobban látod a hibákat, pontatlanságokat, és azt is, ha valamit át kell írnod, meg kell változtatnod a jobb végeredmény érdekében.
9. Olvass minél többet, és ha teheted, vezess olvasónaplót.

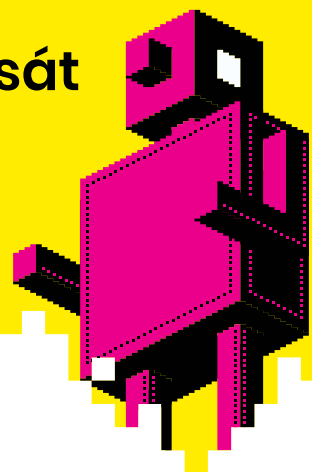
BALÁSSY FANNI

HONNAN MERÍTSÜNK INSPIRÁCIÓT?

Az inspiráció misztifikált kifejezés, mintha valamiféle rejtett, elvont, nehezen megkaparintható dolgot jelölne, holott inspirációra bárki szert tehet csupán azzal, hogy gondolkodik az őt körülvevő világról, és együtt érez, együtt lélegzik vele. Az inspiráció láthatatlanul von körül bennünket, ott van a tömött metrón, a poros körúton, a kenyeres pultnál, amikor elhappolják előlünk az utolsó sós kiflit, az osztályteremben, vagy munkahelyen, egy Youtube-videóban vagy újságcikkben, egy jó filmben vagy egy remek regényben, a nagymamáink nosztalgizásaiban, vagy a szomszéd nénitől bezsebelt legfrissebb pletykákban, tulajdonképpen bármiben, amit látunk, tapasztalunk, hallunk, tapintunk vagy érzünk, a kérdés csak az, nyitottak vagyunk-e a befogadására, és mit vagyunk képesek kihozni belőle.

HOGYAN KEZDJÜNK NEKI AZ ÍRÁSNAK?

Olvassunk sokat, jót és rosszat egyaránt, ismerjük meg, mik válnak egy szöveg előnyére, és mik a hátrányára, figyeljük meg, mitől lesz szép ívű, kompakt és esztétikus egy mondat, tanuljuk meg a sallang és esszencia közötti különbséget, és ne hagyjunk teret, csak a legszükségesebb elemeknek. Vannak napok, amikor a fehér lap látványa kifejezetten ijesztő és nyomasztó, ilyenkor ne feledjük, hogy a sorok nem mindig következnek természetesen egymásból, ez azonban ne szegje a kedvünket, kapitulációról pedig szó sem lehet. Ha másért nem is, legalább azért, mert a szöveggel való birkózás ügyesebbé, rutinosabbá tesz.

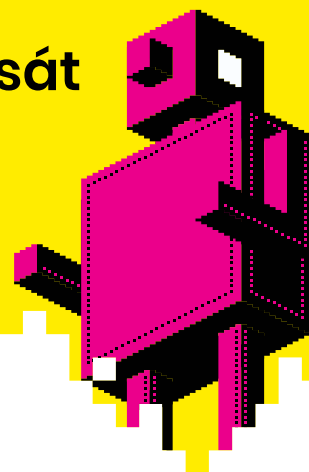

TIPPEK, TRÜKKÖK KEZDŐ ÍRÓKNAK

Kapcsolódjunk le a wifiről, lépünk ki a böngészőprogramból, ne nézzünk meg még egy utolsó videót, ne olvassunk el még egy utolsó cikket, hajítsuk jó messzire a telefont, ne keressünk kibúvót, ne húzzuk az időt, és ami a legfontosabb, ne várjuk a tökéletes csendet, mert a családtagjaink, szobatársaink, szomszédaink úgyis tenni fognak róla, hogy ne legyen. Inkább vegyünk egy mély levegőt, ülünk le az asztalhoz, nyissuk meg a szövegszerkesztőt, vagy keressünk egy üres lapot, és lássunk munkához. Tökéletes körülmények nem léteznek, csak rossz kifogások.

MI A KÜLÖNBSÉG A KREATÍV ÍRÁS ÉS EGY HAGYOMÁNYOS FOGALMAZÁS KÖZÖTT?

Ha azt hallom, hogy fogalmazás, egy kék munkafüzet jut eszembe, meg Rózsika néni gyöngybetűi a táblán, meg a nyári élményeimet taglaló iromány, amelynek a bekezdéseit nem kezdtem egy ujjnyival beljebb, ezért le kellett vonni egyet a külalakjegyemből. Bevezetés, tárgyalás, befejezés, a mondat elején nagybetű, a mondat végén mondatzáró írásjel, a szerkezet átgondolt, a bekezdések külön gondolategységeket jelölnek. Ha azt hallom, hogy fogalmazás, száraz, tankönyvszagú feladatok és unásig mantrázott, gyűlölt szabályok jutnak eszembe, meg az, hogy igazából nagyon is fontos ezeket ismerni, más-
különb-
ben hogyan tudnánk felrúgni őket kreatív írás közben? Mert a kreatív írás totális szabadság, lehetőség arra, hogy kiforgassuk a szöveget a négy sarkából, és a saját képünkre formáljuk, hogy a közmegegyezés helyett a saját ízlésünk és véleményünk érvényesüljön, csupa kísérletezés és új megoldás, amelyből aztán megszületik az irodalom.

MÉSZÖLY ÁGNES*fotó: Szöllősi Mátyás***HONNAN MERÍTSÜNK INSPIRÁCIÓT?**

Az inspiráció maga a vágy, hogy közöljünk valamit a többiekkel. Ez rengeteg forrásból táplálkozhat, lehet egy új tapasztalat, egy érzés, egy fontos vagy különleges pillanat, de akár egy izgalmas feladat is. A lényeg, hogy legyen valami mondanivalónk a dologról, és higgyünk abban, hogy ez másokat is érdekelni fog. Ha ez megvan, akkor a téma tényleg az utcán hever.

HOGYAN KEZDJÜNK NEKI AZ ÍRÁSNAK?

Erre nincs biztos recept. Van olyan író, aki elvégez bizonyos szertartásokat, mielőtt dolgozni kezd, mások bárhol és bármikor képesek tollat vagy billentyűzetet ragadni. A legfontosabb, hogy akkor sem szabad könnyen feladni, ha hirtelen úgy érezzük, hogy semmi sem jut eszünkbe. Ha tényleg van valami, amit el szeretnénk mesélni, szavakba szeretnénk önteni, meg fogja találni az utat, hogy létrejöjjön. Adjunk időt magunknak, ne erőltessünk semmit – és ne feledjük, hogy egy jó tea vagy egy finom kakaó a legkomolyabb alkotói válságon is átlendíthet.

TIPPEK, TRÜKKÖK KEZDŐ ÍRÓKNAK

Sokat segít, ha tudod előre, milyen terjedelemben akarsz írni az adott témáról. Az sem árt, ha készítesz valamiféle vázlatot magadnak – persze egy novella vagy egy újságcikk enélkül is megszülethet. Fontos, hogy jól ismerd a dolgot, amiről írni akarsz – a szereplőidet mondjuk legalább annyira, mint a legjobb barátaidat. Teljesen rendben van, ha egy szöveg az első körben nem tökéletes – érdemes mindent legalább háromszor elol-

UGRÁS A JÖVŐBE

Kerettörténet megírását segítő lépések

Tippek a Pagony Kiadó szerzőitől

vasni-átjavítani. Sokat segít, ha hangosan felolvasod magadnak a művedet – ilyenkor sokkal jobban hallani a sutaságokat, amelyek felett néma olvasáskor könnyen elsiklunk.

MI A KÜLÖNBSÉG A KREATÍV ÍRÁS ÉS EGY HAGYOMÁNYOS FOGALMAZÁS KÖZÖTT?

Egyrészt az, hogy a kreatív írásra nem kapsz osztályzatot (kivéve talán egy kreatív írás kurzuson), és nem az a célod vele, hogy megfelelj egy tanárnak. Ennek is vannak természetesen szabályai, de sokkal nagyvonalúbban alkalmazhatod őket, mint a hagyományos fogalmazásban. A legfontosabb mégis inkább az, hogy a fogalmazás egy iskolai feladat, a (kreatív)írás viszont elsősorban örömforrás, önkifejezés, egy lehetőség arra, hogy megmutasd, hogyan viszonyulsz a világhoz.